

Summary

Bukhtiarova I., Nosova A. Public organizations on the functioning of institute of matter in Ukraine.

The article provides a thorough description of the women's movement and public associations that protect the maternity institution in Ukraine. The main purpose of these public associations and movements in Ukraine is to: improve state policy and research in the field of maternity protection; preventive, educational and informational activities on maternity protection and provision of social assistance in violation of the rights of the mother, etc.

Key words: institute of motherhood, women's movement, public organizations, development, legal regulation, protection.

УДК 347.919

Н.С. ГОРБАНЬ

Наталія Сергіївна Горбань, кандидат юридичних наук, асистент кафедри Київського національного університету імені Тараса Шевченка

**ОСОБЛИВОСТІ ВЗАЄМОДІЇ ОРГАНІВ ДЕРЖАВНОЇ
ВИКОНАВЧОЇ СЛУЖБИ ТА МИТНИЦЬ ДЕРЖАВНОЇ ФІСКАЛЬНОЇ СЛУЖБИ
ПІД ЧАС ПЕРЕДАВАННЯ МАЙНА, КОНФІСКОВАНОГО ЗА РІШЕННЯМ СУДІВ,
ТА РОЗПОРЯДЖЕННЯ НИМ**

Рішення, що підлягають примусовому виконанню органами та особами, які здійснюють примусове виконання рішень, мають свою специфіку, яка визначає в подальшому дії виконавців у виконавчому провадженні. Іноді виконання судових рішень та рішень інших органів (посадових осіб) неможливо здійснити без проведення спільних скоординованих дій органів ДВС з іншими державними, правоохоронними органами. Також для забезпечення повного, своєчасного виконання рішень виконавці мають володіти великим обсягом інформації щодо боржника. Доволі часто вона міститься у різних інформаційних системах, до яких виконавці не мають доступу. Відсутність доступу до інформації, яку створюють та накопичують органи державної влади, правоохоронні органи, в процесі здійснення ними діяльності, дуже впливає на якість та ефективність роботи органів ДВС. Недосконале законодавство, яким визначається автономія державних органів, відсутність у ньому положень про особливості взаємодії між ними, створює штучні перешкоди та породжує проблеми в їх діяльності. Тому, здійснюючи реформування діяльності органів, які здійснюють примусове виконання рішень, вносячи зміни в законодавство, слід врахувати, що поряд із інформаційно-аналітичною та технічною автономією органів ДВС має бути чітко регламентована їх взаємодія і з іншими державними органами та посадовими особами для забезпечення співробітництва, взаємодоповнення, координації й узгодження дій для досягнення спільної мети та досягнення високого рівня комунікації між ними.

Останніми роками проблематика взаємодії органів ДВС та осіб, що здійснюють примусове виконання рішень, розробляється в різних аспектах. На дисертаційному рівні її досліджували: В.В. Макушев¹ – правові засади взаємодії Державної виконавчої служби з суб'єктами публічного та приватного права; Н.А. Сергієнко² – взаємодія судів із органами Державної виконавчої служби при виконанні судових рішень у цивільних справах в Україні. На рівні наукових публікацій до даної теми звертали свою увагу Є.І. Фурса та Є.Є. Фурса. Вони висвітлювали проблематику взаємодії державних виконавців з різними органами при розшуку майна боржника³. Л.С. Малярчук⁴ порушила питання взаємодії виконавців із банками при зверненні стягнення на грошові кошти. І.С. Мельник⁵ зацікавила взаємодія виконавців та органів державної прикордонної служби України при застосуванні щодо осіб заходів тимчасового обмеження у праві виїзду з України. Сфера наукового інтересу та сфера суб'єктів, між якими виникає взаємодія органів ДВС та приватних виконавців, розширюється. Однак поза увагою дослідників залишилися питання взаємодії органів ДВС та митниць Державної фіскальної служби. Тому в рамках даної публікації пропонується усунути існуючу прогалину.

Перш ніж перейти до аналізу діючого законодавства, яким регулюється означене вище, вважаємо за необхідне з'ясувати теоретико-праксеологічну сутність категорії «взаємодія», що дасть можливість визначити особливості цього процесу в діяльності органів ДВС.

Взаємодія – філософська категорія, яка відображає особливий тип відношення між об'єктами, при якому кожний з об'єктів діє (впливає) на інші об'єкти, приводячи до їх зміни, і водночас зазнає дії (впливу) з боку кожного з цих об'єктів, що, в свою чергу, зумовлює зміну його стану⁶.

Для діяльності державних і приватних виконавців характерною є суб'єкт-суб'єктна взаємодія.

У теорії управління органами внутрішніх справ достатньо детально, з точки зору державного управління, проаналізовано ознаки взаємодії, серед яких виділяють наступні:

– взаємодія – це діяльність;

- наявність декількох (не менше двох) суб'єктів взаємодії;
- узгодженість заходів за ціллю, місцем, часом, методами;
- спрямованість функціонування взаємодіючих суб'єктів;
- наявність нормативної (правової) бази взаємодії;
- стан, який суб'єкти посідають в ієрархії системи;
- зміст завдань, які вирішуються суб'єктами взаємодії;
- сумісна діяльність⁷.

Розглянувши вищезазначене, можна зауважити, що взаємодія органів ДВС із іншими суб'єктами публічного і приватного права містить такі ж ознаки, однак визначальними серед них є ознака взаємодії як діяльності декількох суб'єктів для досягнення спільної мети. Як зазначає Ю.С. Назар, «однак спільність мети не означає однаковості функцій та завдань, а навпаки – передбачає їх диференціацію. Кожний суб'єкт наділений певною компетенцією і, відповідно, здійснює свою діяльність властивими йому методами»⁸.

Враховуючи специфіку функцій, якими наділені державні і приватні виконавці та особливості їх правового статусу, їхня професійна діяльність передбачає особливий тип взаємовідносин – з одного боку «безпечливіше виконання законних вимог», а з іншого, «допомагаючу поведінку». Слід зазначити, що на законодавчому рівні питання взаємодії органів ДВС, приватних виконавців із іншими суб'єктами (крім учасників виконавчого провадження) не врегульовано. Проте існує практика такого врегулювання підзаконними нормативно-правовими актами. Так, спільним наказом Міністерства юстиції України, Міністерства фінансів України затверджено Порядок взаємодії органів державної виконавчої служби та митниць Державної фіскальної служби під час передавання майна, конфіскованого за рішеннями судів, та розпорядження ним (далі – Порядок взаємодії). Зазначений Порядок взаємодії, розроблений відповідно до Митного кодексу України, Закону України «Про виконавче провадження» врегульовує механізм передавання вилученого митницями Державної фіскальної служби (далі – митниці ДФС) та конфіскованого за судовими рішеннями майна органам ДВС, подальшого інформування про здійснене розпорядження ним та взаємодії представників митниць ДФС і державних виконавців під час здійснення такої діяльності.

Згідно зі ст. 465 Митного кодексу України (далі – Кодекс) конфіскація як адміністративне стягнення за порушення митних правил полягає у примусовому вилученні товарів, транспортних засобів комерційного призначення:

- безпосередніх предметів порушення митних правил, товарів, транспортних засобів із спеціально виготовленими сховищами (тайниками), що використовувалися для приховування товарів;
- безпосередніх предметів порушення митних правил від митного контролю (крім транспортних засобів комерційного призначення, які використовуються виключно для перевезення пасажирів і товарів через митний кордон України за визначеними маршрутами та рейсами, що здійснюються згідно з розкладом руху на підставі міжнародних договорів, укладених відповідно до закону), а також транспортних засобів, що використовувалися для переміщення товарів;
- безпосередніх предметів порушення митних правил через митний кордон України поза місцем розташування митного органу і безоплатній передачі їх у власність держави. При цьому моторні транспортні засоби та несамохідні транспортні засоби, що буксируються ними, розглядаються як самостійні об'єкти конфіскації.

Необхідно зауважити, що конфіскація може бути застосована виключно за рішенням суду у випадках, обсязі та порядку, що визначаються цим Кодексом та іншими законами України.

Проте конфіскація товарів, транспортних засобів, зазначених у п. 3 ст. 461 Кодексу, застосовується незалежно від того, чи є ці товари, транспортні засоби власністю особи, яка вчинила правопорушення.

Кодексом також передбачено обов'язкове тимчасове вилучення товарів у разі виявлення порушень митних правил, передбачених частиною шостою ст. 470, ст. ст. 471–473, 476, частиною шостою ст. 481, ст. ст. 482–484 цього Кодексу. Це стосується товарів, у тому числі транспортних засобів особистого користування, транспортних засобів комерційного призначення, які підлягають конфіскації відповідно до цих статей, а також відповідних документів.

У разі застосування тимчасового вилучення товарів у випадках, передбачених ст. 511 Кодексу, вилучаються безпосередні предмети порушення митних правил та відповідні документи, необхідні як докази у справі про порушення митних правил. Документи, які перебувають в електронному вигляді, вилучаються разом з відповідними носіями. У разі вчинення порушення митних правил особою, яка не має в Україні постійного місця проживання або адреси, допускається тимчасове вилучення товарів, транспортних засобів у кількості, необхідній для забезпечення стягнення штрафу або вартості товарів, транспортних засобів відповідно до частини другої ст. 541 Кодексу. Тимчасово вилучені товари, у тому числі транспортні засоби особистого користування, транспортні засоби комерційного призначення та документи повинні бути перелічені у протоколі, що складається в передбачених цим Кодексом випадках, або в доданому до нього описі з точним зазначенням кількості, міри, ваги та особливих ознак цих товарів, транспортних засобів та документів, а також вартості товарів, транспортних засобів.

Слід звернути увагу, що в установленому законом порядку постановою суду (судді) про накладення адміністративного стягнення за порушення митних правил у частині конфіскації виконується державним виконавцем. Приватні виконавці не наділені такими повноваженнями.

У разі неможливості конфіскації товарів, транспортних засобів, зазначених у п. 3 ст. 461 цього Кодексу, з осіб, які вчинили порушення митних правил, державним виконавцем за рішенням суду в установленому законом порядку може стягуватися вартість цих товарів, транспортних засобів.

Отже, враховуючи вищезазначене, дія Порядку взаємодії поширюється на майно (у тому числі транспортні засоби), вилучені митницями ДФС і конфіскованого на підставі судових рішень, а також на вилучене митницями ДФС майно з обмеженим терміном зберігання, що потребує невідкладного розпорядження.

Для більш детально ознайомитися із Порядком взаємодії необхідно визначити мету взаємодії зазначених в ньому органів. Майно, яке вилучене митницею чи конфісковане за рішенням суду в подальшому підлягає відповідно зберіганню, передачі чи реалізації, тому необхідно забезпечити визначення реальної вартості конфіскованого майна, а також якісне та своєчасне оформлення необхідних документів під час роботи з таким майном для забезпечення мобілізації коштів до Державного бюджету України.

Облік, попередня оцінка конфіскованого за рішеннями судів майна до його вилучення державним виконавцем або передачі уповноваженому державному підприємству покладаються на митниці ДФС та здійснюються відповідно до Порядку обліку, зберігання, оцінки вилученого митницями ДФС майна, щодо якого винесено рішення суду про конфіскацію, передачі цього майна органам державної виконавчої служби і розпорядження ним (далі – Порядок обліку майна)⁹.

Із даного документа слідує, що облік, попередня оцінка, а також відповідальність за зберігання вилученого митницями ДФС майна до прийняття судом рішення про його конфіскацію покладаються на ці органи. Облік майна до винесення судом рішення про його конфіскацію ведеться у спеціальних книгах за його видами із зазначенням відмітних ознак, попередньої оцінки, місця його знаходження. Взятє на облік майно відображається митницями ДФС на забалансових рахунках «Товарно-матеріальні цінності, прийняті на відповідальне зберігання».

Попередня оцінка майна проводиться митницями ДФС самостійно. Проте залежно від виду майна та у випадках, визначених законодавством, із залученням суб'єктів оціночної діяльності суб'єктів господарювання.

Щодо правил зберігання, то вони розроблені із урахуванням особливостей майна. За загальним правилом вилучене митницями ДФС майно зберігається у власних (орендованих) спеціально обладнаних приміщеннях (на майданчиках) або передається ними для зберігання іншим організаціям за договорами. Специфічні умови зберігання дорогоцінних металів, дорогоцінного та напівдорогоцінного каміння, дорогоцінного каміння органогенного утворення, платіжних документів у валюті України та іноземній валюті, готівкової іноземної валюти та валюти України. Таке майно зберігається митницями ДФС в спеціально призначених приміщеннях, металевих шафах або передаються ними для зберігання банківським установам. Щодо цінних паперів, виражених у валюті України та іноземній валюті, то вони зберігаються у безпосередніх учасників Національної депозитарної системи.

Процедура передачі майна на реалізацію визначена у пунктах 8–12 Порядку обліку, зберігання, оцінки вилученого митницями ДФС майна, щодо якого винесено рішення суду про конфіскацію, передачі цього майна органам державної виконавчої служби і розпорядження ним. Слід зауважити, що окремі положення даного документа збігаються із відповідними положеннями Порядку взаємодії органів державної виконавчої служби та митниць Державної фіскальної служби під час передавання майна, конфіскованого за рішеннями судів, та розпорядження ним.

Як вже зазначалось, згідно з частиною першою ст. 541 Кодексу постановою суду (судді) про накладення адміністративного стягнення за порушення митних правил у частині конфіскації виконується державним виконавцем в установленому законом порядку. Також частинами першою та другою ст. 62 Закону передбачено, що виконання рішень про конфіскацію майна здійснюється органами ДВС в порядку, встановленому цим Законом. Реалізація конфіскованого майна здійснюється в порядку, встановленому цим Законом.

Згідно з положеннями ст. 61 Закону реалізація арештованих (конфіскованих) транспортних засобів здійснюється шляхом електронних торгів, порядок проведення яких визначається Міністерством юстиції України. При чому організатором відповідних електронних торгів є державне підприємство «СЕТАМ», яке належить до сфери управління Міністерства юстиції України.

Державний виконавець одночасно з винесенням постанови про відкриття виконавчого провадження про конфіскацію майна призначає суб'єкта оціночної діяльності, про що повідомляє митницю ДФС для підготовки за встановленою формою довідки про визначення вартості майна після нарахування усіх податків і зборів, що підлягають сплаті при переміщенні зазначеного майна через митний кордон України (п. 8 Порядку обліку майна, пункт 8 Порядку взаємодії).

Перевагою прийняття Порядку взаємодії є те, що після відкриття виконавчого провадження щодо виконання рішення суду про конфіскацію майна державний виконавець невідкладно з'ясовує в митниці ДФС місцезнаходження майна, що підлягає опису та арешту, та умови його зберігання для організації його подальшого зберігання. У разі необхідності на вимогу державного виконавця митниця ДФС надає вказану інформацію у письмовому вигляді.

На призначений державним виконавцем день проведення опису та арешту майна митниця ДФС забезпечує безперешкодний доступ та супроводження державного виконавця, суб'єкта оціночної діяльності, понятих, інших осіб, залучених державним виконавцем, до майна, що підлягає опису та арешту. Тобто, Порядок взаємодії передбачає створення умов сприяння у виконанні визначених у Законі функцій органами ДВС та митницями ДФС.

Зазначена довідка передається суб'єкту оціночної діяльності для врахування під час оцінки майна розміру податків і зборів, що підлягають сплаті під час переміщення майна через митний кордон України. У подальшому звіт про оцінку майна перевіряється митницею ДФС в частині правильності врахування розміру податків і зборів при визначенні ринкової вартості майна. У разі неврахування чи врахування не в повному обсязі розміру податків і зборів при визначенні ринкової вартості майна приймається рішення про проведення повторної оцінки (пункт 9 Порядку обліку).

Також абзацом другим пункту 12 Порядку взаємодії, наголошено на забороні передання на реалізацію конфіскованого майна до повного узгодження оцінки такого майна державним виконавцем та митницею ДФС.

Пунктом 2 Порядку обліку майна встановлено, що кошти, які надійшли на відповідний рахунок органу державної виконавчої служби від реалізації вилученого митницями ДФС майна, щодо якого винесено рішення суду про конфіскацію, та податки і збори зараховуються у визначених законом випадках до державного бюджету після відшкодування витрат виконавчого провадження. При цьому податки і збори, що підлягають сплаті при переміщенні майна (товарів і транспортних засобів) через митний кордон України, перераховуються митниці ДФС, яка здійснила вилучення майна, для подальшого зарахування до державного бюджету в установленому порядку.

Разом із тим реалізація конфіскованих за матеріалами митниць ДФС транспортних засобів можлива виключно за умови врахування в їх оціночній вартості розміру визначених законодавством податків. Факт зарахування до державного бюджету податків від реалізації конфіскованого транспортного засобу, зокрема для цілей його державної реєстрації, може бути підтверджено митницею ДФС, за матеріалами якої такий транспортний засіб було конфісовано.

Отже, чинний Порядок взаємодії передбачає створення сприятливих умов при виконанні визначених у Законі для органів ДВС та митниць ДФС функцій під час передавання майна, конфіскованого за рішенням судів, та розпорядження ним. Проте залишаються неврегульованими питання електронної інформаційної взаємодії, що в свою чергу затягує та ускладнює виконання процедури передавання майна, конфіскованого за рішеннями судів, своєчасну проінформованість органів ДВС про розпорядження майном митницями ДФС та здійснення реалізації майна прозоро, без порушення вимог закону та зловживань у цій сфері.

¹ Макушев П.В. Державна виконавча служба в Україні: адміністративно-правове дослідження : дис. ... д-ра юрид. наук: 12.00.07 / П.В. Макушев. – Запоріжжя. 2011. – 525 с.

² Сергієнко Н.А. Взаємодія судів із органами державної виконавчої служби при виконанні судових рішень у цивільних справах в Україні: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.03 / Н.А. Сергієнко. – К., 2015. – 250 с.

³ Фурса Є.І. Взаємодія державного виконавця з різними органами при розшуку майна боржника: способи та методи / Є.І. Фурса, Є.Є. Фурса // Цивилистическая процессуальная мысль: международный сборник научных статей / под ред. д.ю.н., профессора, заслуженного юриста Украины С.Я. Фурсы. – К.: Издатель Фурса С.Я., 2014. – Вып. 3 «Исполнительный процесс». – 588 с.

⁴ Малярчук Л.С. Взаємодія виконавців із банками при зверненні стягнення на грошові кошти: питання ефективності та вдосконалення / Л.С. Малярчук // Реформа виконавчого провадження: сьогодення та перспективи: матеріали міжнародної наук.-практ. конференції (м. Київ, 30 березня 2018 р.) / ред. кол.: Шкляр С.В., Фурса С.Я., Снідевич О.С. – К.: Вид-во «Юстон», 2018. – С. 60–65.

⁵ Мельник І.С. Взаємодія виконавців та органів державної прикордонної служби України при застосуванні щодо осіб заходів тимчасового обмеження у праві виїзду з України / І.С. Мельник // Реформа виконавчого провадження: сьогодення та перспективи: матеріали міжнародної наук.-практ. конференції (м. Київ, 30 березня 2018 р.) / ред. кол.: Шкляр С.В., Фурса С.Я., Снідевич О.С. – К.: Вид-во «Юстон», 2018. – С. 65–70.

⁶ Філософський енциклопедичний словник : [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://shron1.chtyvo.org.ua/Shynka_ruk_Volodymyr/Filosofskyi_entsyklopedychnyi_slovyk.pdf

⁷ Васильєва О.М. Некоторые теоретические вопросы взаимодействия органов внутренних дел с добровольными народными дружинами / О.М. Васильєва // Вопросы взаимодействия с общественностью. – М., 1977. – С. 99.

⁸ Назар Ю.С. Взаємодія органів внутрішніх справ із місцевими органами влади та органами місцевого самоврядування у профілактиці адміністративних правопорушень: монографія / Ю.С. Назар. – Л.: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2012. – С. 13.

⁹ Про Порядок обліку, зберігання, оцінки вилученого митницями ДФС майна, щодо якого винесено рішення суду про конфіскацію, передачі цього майна органам державної виконавчої служби і розпорядження ним: постанова Кабінету Міністрів України від 26 грудня 2001 р. № 1724.

Резюме

Горбань Н.С. Особливості взаємодії органів державної виконавчої служби та митниць Державної фіскальної служби під час передавання майна, конфіскованого за рішенням судів, та розпорядження ним.

У статті досліджується питання законодавчої регламентації взаємодії органів державної виконавчої служби та митниць Державної фіскальної служби під час передавання майна, конфіскованого за рішенням судів, та розпорядження ним. Автор акцентує увагу на проблемних питаннях діяльності зазначених органів та звертає увагу на необхідність створення єдиної інформаційної системи, яка б полегшила виконання покладених на них функцій.

Ключові слова: органи державної виконавчої служби, митниці Державної фіскальної служби, взаємодія, державний виконавець конфісковане майно.

Резюме

Горбань Н.С. Особенности взаимодействия органов государственной исполнительной службы и таможи Государственной фискальной службы при передаче имущества, конфискованного по решению судов, и распоряжение им.

В статье исследуется вопрос законодательной регламентации взаимодействия органов государственной исполнительной службы и таможи Государственной фискальной службы при передаче имущества, конфискованного по решению судов, и распоряжения им. Автор акцентирует внимание на проблемных вопросах деятельности указанных органов и отмечает необходимость создания единой информационной системы, которая облегчила бы выполнение возложенных на них функций.

Ключевые слова: органы государственной исполнительной службы, таможи Государственной фискальной службы, взаимодействие, государственный исполнитель конфискованное имущество.

Summary

Horban N. Peculiarities of the interaction between the bodies of the state executive service and the customs of the State fiscal service during the transfer of property confiscated by court decision and disposing of it.

The article deals with the issue of the legislative regulation of the interaction between the bodies of the state executive service and the customs of the State fiscal service during the transfer of property confiscated by the decision of the courts and dispose of it. The author focuses on the problematic issues of the activities of these bodies and notes the need to create a unified information system that would facilitate the implementation of the functions assigned to them.

Key words: bodies of state executive service, customs of the State fiscal service, cooperation, state executor confiscated property.

УДК 342.9

К.А. ГУСЕВА, М.В. МАРТИНОВА

Катерина Анатоліївна Гусєва, кандидат юридичних наук, старший науковий співробітник, доцент Національної академії внутрішніх справ

Маргарита Володимирівна Мартинова, курсант Національної академії внутрішніх справ

ДІЯЛЬНІСТЬ УПОВНОВАЖЕНИХ ПІДРОЗДІЛІВ ОРГАНІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ У СФЕРІ ЗАПОБІГАННЯ ТА ПРОТИДІЇ ДОМАШНЬОМУ НАСИЛЬСТВУ ТА ГЕНДЕРНОЇ ДИСКРИМІНАЦІЇ

Конституцією України проголошено, що найвищою соціальною цінністю в країні є життя та здоров'я людини та громадянина. Відповідно до ст. 24 Основного Закону всі громадяни є рівними у своїх правах та обов'язках, незалежно від свого етнічного та соціального походження, раси, кольору шкіри, політичних, релігійних та інших переконань, статевої приналежності тощо¹. Однак у суспільстві стало поширеним таке явище, як домашнє насильство та гендерна дискримінація, що прямо порушує встановлені права та свободи. Щороку від такого насильства в Україні страждає близько 100 тисяч осіб (90 % із яких – жіночої статі). Проте, реальні масштаби проявів домашнього насильства та гендерної дискримінації важко визначити. Оскільки кількість заяв про факти насильства не є відображенням його реального рівня і багато його випадків залишаються прихованими.

Домашнє та гендерне насильство є грубим порушенням прав і свобод людини, а також гострою проблемою українського суспільства, від якої страждають всі верстви населення. Саме тому дослідження даного питання потребує особливої уваги з боку визначення напрямів діяльності уповноважених підрозділів органів Національної поліції у сфері запобігання та протидії цьому явищу.

Проблематика домашнього та гендерно зумовленого насильства як загальносоціального явища привертала до себе увагу багатьох науковців, таких як: О.В. Ковальова, Г.О. Христова, Л. М. Герасіна, В. В. Голіна, А. К. Зайцев та інші.

Метою статті є встановлення самої сутності домашнього насильства та гендерної дискримінації, аналіз чинного законодавства, що діє у даній сфері, а також визначення напрямів діяльності уповноважених підрозділів органів Національної поліції щодо запобігання та протидії насильству.

На законодавчому рівні гендерна рівність закріплена в Конституції України та законах, зокрема, Законі України «Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків» та «Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні», де прописані положення, які забороняють дискримінацію за ознакою статі.

Поняття «дискримінація» має точне і стале визначення в міжнародному праві. Комітет ООН з прав людини – незалежний експертний орган, що спостерігає за виконанням Міжнародного Пакту про громадян-